

@europa 14

EEN KRITISCH EMAIL EN FAXMAGAZINE OVER EUROPA WWW.ATEUROPA.NL VERSCHIJNT ELKE 2 WEKEN OP ZATERDAG
1^E JAARGANG, NUMMER 14, ZATERDAG 24 NOVEMBER 2001

Brinkhorst: 'slechts vier of vijf landen treden toe in 2004'

Problemen met uitvoering regelgeving EU na toetreding levensgroot

Minister van Landbouw, Laurens Jan Brinkhorst, is sceptisch over de plannen van de EU om in 2004 tien kandidaat-lidstaten in één 'Big Bang' te laten toetreden. Landen moeten op hun eigen merites beoordeeld worden, en dan zullen slechts vier of vijf landen EU-lid kunnen worden. Volgens Hans Wolters, directeur van het politiek bureau voor de Europese Unie van Greenpeace, zal dit ten koste gaan van het milieu.

De Europese Commissie heeft in haar jaarrapport van 13 november laten weten dat zij tevreden is over de voortgang van de kandidaat-lidstaten in het voldoen aan de basiseisen voor EU-lidmaatschap. Het overnemen van de Europese wetgeving, bijvoorbeeld op milieugebied, is een absolute voorwaarde voor toetreding. Maar invoering ervan betekent nog niet dat wetten ook automatisch uitgevoerd zullen worden.

'Big bang'

Daarvoor is volgens Minister van Landbouw Laurens Jan Brinkhorst (D66) eerst een bestuurlijke verandering in de kandidaat-lidstaten noodzakelijk: 'De bestuurscultuur in de kandidaat-lidstaten is lange tijd hiërarchisch en centralistisch geweest. In zekere zin is dit positief gebleken voor een uniforme toepassing van Europese regelgeving. Er is echter nog wel een flinke institutionele verandering nodig om in staat te zijn de Europese regelgeving ook echt na te leven.' Hiervoor is nog wel de tijd. Ondanks het positieve rapport van de Commissie verwacht Brinkhorst niet dat de meeste kandidaat-lidstaten in 2004 aan de eisen zullen voldoen. 'Het is niet waarschijnlijk dat alle kandidaat-lidstaten tegelijkertijd zullen toetreden. Ieder land zal op zijn eigen merites beoordeeld moeten worden. Een gefaseerde toelating, met een eerste groep van vier of vijf landen is daarom waarschijnlijker dan dat tien landen tegelijkertijd zich in 2004 bij de EU aansluiten.' Brinkhorst gaat daarmee lijnrecht in tegen de "Big Bang"-uitbreiding, het huidige Europese voornemen in 2004 acht Oost-Europese landen samen met Malta en Cyprus

EU-lid te laten worden. Hans Wolters, directeur van het politiek bureau Greenpeace voor de Europese Unie, is het hier niet mee eens en meent dat toetreding van de tien kandidaat-lidstaten in 2004 zal moeten plaatsvinden: 'Als de toetreding wordt uitgesteld, betekent dit tevens uitstel van investeringen in het milieu in de kandidaat-lidstaten. Op dit moment wordt er in Oost-Europa nog teveel geïnvesteerd in vervuilende energiewinning, zoals steenkoolfabrieken. Voor de lange termijn zou het beter zijn te investeren in hernieuwbare energie.'

-vervolg op pagina 5-

inhoud @europa

PAGINA 2: Euroethiek en stamcellen
PAGINA 3: Aanbestedingsregelgeving
PAGINA 4: Vervolg: economische coördinatie
PAGINA 5: Vervolg: Na de uitbreiding
PAGINA 6: Column: David Clark 'De ego's van Blair & Brown'

Recessie? Economische coördinatie!

Crone (PvdA): 'Meer economische bevoegdheden Commissie.'

Willibrord van Beek, financieel woordvoerder van de VVD, wil het stabiliteitspact, dat aan de basis van de Economische en Monetaire Unie (EMU) ligt koste wat kost behouden, maar verder de economische politiek in eigen hand houden: 'loon- en werkgelegenheidspolitiek op Europees niveau is zinloos.' PvdA-collega financieel woordvoerder Ferd Crone pleit ook voor het vasthouden aan het stabiliteitspact, maar ziet op termijn wel iets in een Europese economische regering.

-vervolg op pagina 4-

Grenzen aan Europese invloed nationale ethische politiek

Van der Laan (D66): 'lidstaten moeten ethische zaken zelf beslissen'.

Ethische kwesties als embryonaal stamcellenonderzoek zijn een zaak waar de Europese Unie zich niet mee bemoeit. Nog niet. Want sommige Europese christen-democraten willen Europese regels. Peter Liese (CDU-europarlement): 'Zonder Europese regels zal het land met de minste bescherming voor embryo's voor onderzoek het aantrekkelijkst zijn.'

De Nederlandse Tweede Kamer nam begin oktober een wet aan, die beperkt medisch onderzoek met zogenaamde 'restembryo's' toestaat. Deze 'restembryo's' die worden gemaakt voor In Vitro Fertilisatie worden soms niet gebruikt en blijven dan over. De Europese Unie heeft zelf een budget voor wetenschappelijk onderzoek, waarvan een deel aan embryonaal onderzoek kan worden besteed. De Tijdelijke Commissie Menselijke Genetica van het Europees Parlement, de Commissie-Fiori, is echter op 8 november met een rapport gekomen dat veel restrictiever is dan de Nederlandse wet en de Europese subsidie op al het onderzoek met restembryo's wil verbieden. Over het rapport-Fiori moet het Europees Parlement volgende week een uitspraak doen. Peter Liese, europarlementariër voor de Duitse CDU en lid van de Commissie-Fiori, wil eigenlijk verder gaan dan het rapport van zijn eigen commissie. 'Ik zou op de lange termijn tot een Europese richtlijn voor stamcellenonderzoek willen komen. Deze richtlijn kan het gevaar tegengaan dat de wetgeving in de verschillende lidstaten wordt uitgehold, doordat het land met de minste bescherming voor embryo's de meeste wetenschappers en bedrijven aantrekt.'

Verborgene agenda

Liese stelt dat een dergelijke Europese richtlijn juridisch mogelijk is. 'Stamcellen kunnen juridisch als 'waren' in de zin van de Europese interne markt worden beschouwd. Dan kan het zaak van Europa worden.' Maar hij wijst

erop dat het rapport-Fiori alleen uitspraken doet over het besteden van Europees geld, en zich niet wil bemoeien met de lidstaten. Nederland hoeft voor zijn eigen wet niet te vrezen. 'Met de lidstaten bemoeit het rapport zich niet, omdat het niet realistisch is om hiertoe nu een voorstel te doen. Daarvoor zijn de culturele verschillen tussen de lidstaten te groot. Zij zullen geen bemoeienis van Europa accepteren.' Dit is precies wat Lousewies van der Laan, europarlementariër voor D66, vreest. Ze ziet de Commissie-Fiori als een christen-democratisch initiatief met een verborgen agenda. 'Het christen-democratische doel dat hierachter zit, is dat ze toch via Europa willen verbieden wat in lidstaten is toegestaan. De Tijdelijke Commissie is niet voor niets ingesteld naar aanleiding van het feit dat één van de lidstaten, Groot-Brittannië, een voor de christen-democraten te progressieve wet invoerde. Alle amendementen van de liberale commissieleden, waarin we benadrukken dat lidstaten dit soort zaken zelf moeten beslissen, zijn door de christen-democraten afgewezen.'

Gestreden strijd?

Alexander de Roo, Europarlementariër voor GroenLinks, vindt ook dat de christen-democraten 'proberen Europa te gebruiken om de strijd die in de afzonderlijke lidstaten is verloren, alsnog te winnen'. Maar hij stelt dat ze die strijd eigenlijk al verloren hebben. 'Een uitspraak van het Europees Parlement over het Fiori-rapport is sowieso niet bindend. Maar belangrijker is dat het Europees Parlement zelf

vorige week het budget van de permanente Commissie voor Industrie en Onderzoek heeft goedgekeurd. Hierin is een deel voor stamcellen gereserveerd. De Commissie-Fiori had haar rapport daarvoor behandeld willen zien, zodat daarop invloed kon worden uitgeoefend. Dit is verhinderd, dus die poging is mislukt.' Van der Laan is minder gerust. 'Er zijn wel meer uitspraken van het Europees Parlement die niet bindend zijn, maar de christen-democraten zullen een eventuele positieve uitspraak van het Parlement over 'Fiori' toch als een steun in de rug zien. Uitspraken van het Parlement kunnen in de toekomst weer worden gebruikt in de discussie.' Govert den Hartogh, Hoogleraar ethiek aan de Universiteit van Amsterdam, vindt dat over ethische kwesties op het nationaal niveau moet worden besloten. 'Over dit soort gevoelige ethische besluiten moet na een zo open mogelijke maatschappelijke discussie door een meerderheid van stemmen worden besloten. Het platform voor discussie is nog steeds de nationale staat met zijn nationale media, en niet Europa. Bovendien vind ik het pluralisme in Europa, het idee dat je dit soort zaken verschillend regelt, zeer waardevol. Nationale verschillen in beleid maken het mogelijk dat er in het ethisch debat op basis van ervaring met experimenten wordt gesproken. Dan kan er in het debat minder gebruik worden gemaakt van speculatieve 'hellend vlak'-argumenten, in de zin van "als we daar aan beginnen, dan is het hek van de dam."'

Ook in Europa conflict over aanbestedingregels publieke werken

Ieke van de Burg, Europarlementariër voor de PvdA, vindt dat Bolkestein de marktgedachte te ver doorvoert in zijn plannen om aanbestedingsprocedures te hervormen. 'Als het enige criterium is, wie het gunstigste bod doet wint, gaat dat ten koste van de milieu- en arbeidsomstandigheden.' VVD Europarlementariër Toine Manders vindt dit onzin. 'We moeten via de aanbestedingswetgeving geen milieubeleid willen maken'

Als lokale, regionale of centrale overheden een opdracht willen laten uitvoeren door een particulier bedrijf, moeten zij het bedrijf uitkiezen die dat kwalitatief het best tegen de laagste prijs kan doen. Via een openbare aanbestedingsprocedure moeten bedrijven op de hoogte gesteld worden dat er naar een opdracht gedongen kan worden. Grote opdrachten moeten Europees worden aanbesteed. De berichten dat de Nederlandse overheid honderden miljoenen te veel zou betalen voor bouwprojecten laten zien dat het vinden van een geschikte onderneming niet zo eenvoudig. Vorig jaar mei heeft de Nederlandse commissaris voor de interne markt Frits Bolkestein voorstellen naar het Europees parlement gestuurd om de Europese aanbestedingsregels te versimpelen en flexibeler te maken. Het Europees parlement heeft forse kritiek op de plannen en diende vorige week 249 amendementen op het voorstel in.

En het milieu?

De kritiek van het Europees parlement richtte zich met name op het gebrek aan aandacht in de plannen voor milieu en sociale aspecten. Ieke van den Burg, Europarlementariër voor de PvdA, is een van de critici. 'Als het enige criterium is, wie het gunstigste bod doet wint, gaat dat ten koste van de milieu- en arbeidsomstandigheden. Hoewel daar, los van het aanbestedingsrecht, algemene regels voor zijn, werken die in de praktijk niet voldoende. Daarom moeten bedrijven er in de aanbestedingsprocedure aan herinnerd worden dat ze fatsoenlijk moeten optreden.' Daarnaast pleit Van den Burg voor ruimte voor lagere overheden om daarbovenop nog extra eisen te stellen, 'bijvoorbeeld wanneer een gemeente het beleid voert om meer langdurig werklozen of vrouwen in dienst te nemen.' Toine Manders, europarlementariër voor de VVD, steunt Bolkestein juist op dit punt. 'Het stellen van milieueisen aan bedrijven door

middel van aanbestedingswetgeving is onzinnig. We moeten via de aanbestedingswetgeving geen milieubeleid willen maken.' Ward Beysen, Belgisch europarlementariër voor de VLD steunt zijn liberale fractiegenoot Manders. 'Dit is een economisch dossier. Door allerlei regels op sociaal- en milieuterrein toe te voegen wordt het geheel ingewikkelder, waardoor aanbesteden weer duurder wordt. Dat was juist niet de bedoeling.' Wil Wedekind, Hoogleraar Aanbestedingsrecht aan de Universiteit van Amsterdam, noemt een ander argument. Hij ziet de samenhang van de plannen door de vele amendementen in gevaar komen. 'De Commissie is kennelijk bang dat al die extra regels, zoals nu voorgesteld, het mogelijk maken de basisgedachte, de goedkoopste bieder moet het project winnen, te omzeilen. Het creëert op die wijze weer mogelijkheden voor overheden om regionale partijen te bevoordelen.'

De kosten

Naast de sociale- en milieueisen vormen de kosten van aanbestedingsprocedures een ander controversieel punt. Deze kunnen voor lagere overheden met kleine projecten buitenproportioneel hoog worden. De drempelwaarde waarboven een project moet worden aanbesteed is dan ook een heikel punt. Op dit punt scheiden de wegen tussen de beide liberale Europarlementariërs, Beysen en Manders. Beysen vindt de grenzen zoals voorgesteld door Bolkestein juist. 'Kleine landen hebben voordeel bij lage drempelwaarden, omdat zij een kleinere eigen markt hebben. Het argument dat aanbesteden lagere overheden op kosten jaagt gaat niet op. De plannen voorzien immers in een versimpeling, waardoor de kostprijs van het aanbesteden omlaag gaat.' Manders vindt de grenzen daarentegen te laag. 'Die moeten wat mij betreft twee keer zo hoog worden. Overheden plaatsen kleine orders graag in de

eigen regio, om zo de werkgelegenheid te stimuleren en omdat de service door geringere afstanden beter is. Ik vind dit zeer begrijpelijk, die mogelijkheid moet blijven.' Maarten de Jong, advocaat bij Allen en Overy, die overheden juridisch bijstaan bij het aanbesteden van projecten, vreest dat een substantiële kostenverlaging voor lagere overheden er niet in zit. 'De voorstellen van Bolkestein maken de aanbestedingsregelgeving overzichtelijker en duidelijker, maar dat wil niet zeggen dat het ook goedkoper wordt. In de plannen van Bolkestein zijn er nauwelijks wijzigingen die het papierwerk, dat voor gemeenten voor veel van de kosten zorgt, verminderen.' Wedekind denkt dat het pleidooi voor hogere drempelwaarden gedoemd is te mislukken. 'De ondergrenzen die nu voorgesteld zijn zijn tevens de grenzen die ook door de wereldhandelsorganisatie WTO worden gehanteerd. Als we die grenzen gaan optrekken krijgen we direct problemen met de Amerikanen en de Japanners.'

- Vervolg van pagina 1 -

- Economische coördinatie -

De voorzitter van de Europese Commissie, Romano Prodi, pleitte op 12 november in een toespraak voor het Europa College in Brugge voor meer coördinatie van het economisch beleid tussen lidstaten. Hij stelde een gemeenschappelijke code voor het begrotingsbeleid voor. Zo'n code is er echter al: het stabiliteitspact. Deze overeenkomst tussen de deelnemers aan de Economische en Monetaire Unie (EMU) bevat regels over het maximale tekort dat lidstaten op hun begroting mogen hebben, en moet zo de hardheid van de Euro garanderen. Het pact werd bij het creëren van de EMU op aandringen van de Duitsland en Nederland gesloten, tegen de zin van Frankrijk en Italië. Het betoog van Prodi komt na een lange reeks geruchten dat Frankrijk, Italië en Duitsland het stabiliteitspact zouden willen aanpassen.

Stabiliteitspact behouden

Willibrord van Beek, financieel woordvoerder van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, begint zich zorgen te maken nu de Commissie bezig lijkt nieuwe regels voor economische politiek van de lidstaten te willen maken. 'We moeten het stabiliteitspact behouden. Nieuwe regels ter vervanging van het stabiliteitspact zouden ten minste even hard moeten zijn als de huidige criteria. Gezien het feit dat de pleidooien voor nieuwe regels uit het zuiden van Europa komen ben ik er niet gerust op dat dat ook het geval zal zijn.' André Szász, voormalig directeur van De Nederlandsche Bank en nauw betrokken bij het ontstaan van de EMU, is het hier mee eens. 'Het probleem is dat de landen die het stabiliteitspact sowieso niet wilden, het eigenlijk altijd als een technisch kwestie hebben beschouwd. Gaat

het minder met de economie dan willen zij dat ook technisch oplossen en het stabiliteitspact aanpassen. De EMU is een echter een politiek project, en de afspraken in het stabiliteitspact dienen een politiek, langtermijn doel: stabiliteit in Europa. Het stabiliteitspact mag dus niet wijken in economisch mindere tijden.'

Helpt meer economische coördinatie?

In de week na de toespraak van Prodi werd duidelijk waar de Commissie aan denkt als het gaat om een budgettaire code. De commissaris van Economische en Monetaire zaken, Pedro Solbes, gaf aan dat hij regels wil hanteren voor overheidsuitgaven in plaats van grenzen te stellen aan de hoogte van tekorten zoals nu in het stabiliteitspact. Hij voegde er aan toe dat dan in zijn ogen het stabiliteitspact niet wezenlijk zou hoeven te veranderen. Ferd Crone, financieel woordvoerder van de PvdA, ziet niets in het plan. Hij verwijst naar een Nederlandse uitgavendoelstelling, de 'Zalm-norm'. De PvdA is kritisch over het fanatiek vasthouden aan de Zalm-norm als de economische groei veel hoger is dan verwacht. 'Een uitgavendoelstelling, als de Zalmnorm bij ons, kan goed werken in tijden van tekorten, maar we moeten dat niet Europees verplichten. In goede tijden werkt een uitgavendoelstelling namelijk niet altijd even goed, zoals we hier in Nederland gemerkt hebben. Het is, kortom, beter het stabiliteitspact te behouden zoals het nu is.' VVD en PvdA zijn het dus eens als het om het behoud van het stabiliteitspact gaat. Of het Nederland gaat lukken het stabiliteitspact ongeschonden in stand te houden wordt echter steeds onzekerder, nu ook de vroegere bondgenoot in de strijd voor het pact,

Duitsland, minder fanatiek lijkt in het verdedigen ervan.

Prodi sprak ook over economische coördinatie in bredere zin. Op dit punt verdwijnt de eensgezindheid van PvdA en VVD. Crone wil op termijn wel toe naar een soort economische regering in Brussel. 'Een sterkere Commissie die zaken als loon- en werkgelegenheidspolitiek, sociale zekerheid en belasting coördineert is in ieders belang.' Crone benadrukt dat de Europese economie niet vanuit Brussel volledig te sturen is, maar ziet op lange termijn mogelijkheden om op economisch gebied meer samen te werken met de Europese partners. Hij verwijst naar de Verenigde Staten. 'Daar heb je een mechanisme dat budgetten van federale staten op elkaar afstemt. Als

de ene Amerikaanse staat in een conjuncturele dip verkeert springen andere staten bij.' Van Beek is echter tegen elke stap in richting van een Europese economische regering. 'Het stabiliteitspact stelt de randvoorwaarden waarbinnen landen ruimte hebben om eigen economisch beleid te maken. Beleid moet op een zo laag mogelijk niveau gemaakt worden. Werkgelegenheidsbeleid en loonbeleid op Europees niveau zijn totale onzin. Daarom is het stabiliteitspact zo'n groot goed. Weinig, maar duidelijke harde regels.' Daniel Gros, directeur van het *Centre of European Policy Studies* in Brussel, denkt dat het heel lastig zal worden tot grotere economische coördinatie te komen. 'Het idee van een economische regering is afkomstig van de Fransen. Economisch en budgettair beleid raakt aan de kern van de soevereiniteit van een land en de Fransen zelf zijn de laatste die dat uit handen willen geven.'

Papieren wetten

Hij ziet echter wel, net als Brinkhorst, het gevaar dat wetgeving louter op papier wordt overgenomen:

‘Van een maatschappelijk draagvlak in de kandidaat-lidstaten is nog geen sprake. Er zullen niet-gouvernementele organisaties opgezet moeten worden om kritische informatie te verspreiden en het proces te volgen. In Oost-Europa wordt op een onvolwassen manier gedacht over milieu. Het is het nog teveel apart beleid in plaats van een echte doelstelling.’

Jan Marinus Wiersma, Europees Parlements lid voor de PvdA, meent op bestuurlijk niveau al wel een verandering te ontwaren: ‘Er vindt stapsgewijs een structuurverandering plaats, voornamelijk in de bestuurlijke lagen van de kandidaat-lidstaten. Deze cultuurverandering komt onder andere

tot stand onder invloed van controleregels vanuit de EU.’ Toch vindt Wiersma het onredelijk om van de kandidaat-lidstaten te eisen dat ingevoerde Europese wetten allemaal direct uitgevoerd kunnen worden: ‘Milieuwetgeving op het gebied van bijvoorbeeld waterzuivering brengt enorme kosten met zich mee. Het is onredelijk om te eisen dat er opeens voldoende geld beschikbaar is om dure waterzuiveringsinstallaties te bekostigen. Zeker omdat hiervoor door de Europese Unie op dit moment nog te weinig geld beschikbaar wordt gesteld.’

En na de toetreding?

Egbert Tellegen, hoogleraar Milieukunde bij de leerstoelgroep Oost-Europese geschiedenis aan de Universiteit van

Amsterdam, is optimistisch over de voortgang die de kandidaat lidstaten maken, maar ziet problemen voor de toekomst: ‘Met het voldoen aan de voorwaarden is het nu positief gesteld, maar dat zal veranderen vanaf het moment dat de kandidaat-lidstaten tot de Europese Unie behoren. In de huidige aanloopfase doen de kandidaat-lidstaten hun uiterste best om de Europese wetten in te voeren en te voldoen aan de eisen. Het is nog maar de vraag of deze tendens zich zal voortzetten na toetreding tot de EU. Invoering van wetten is geen garantie voor de uitvoering ervan in de praktijk. Het gevaar bestaat dat de interne dynamiek van de kandidaat-lidstaten na toetreding vermindert en een remmende factor gaat vormen in de besluitvorming in Brussel.’

Colofon

@europa is een opiniërend fax - en emailmagazine over Europa. De redactie stelt zich ten doel het debat over de toekomst van Europa te stimuleren. @europa verschijnt om de twee weken op zaterdag en wordt gemaakt door een onafhankelijke redactie. @europa wordt mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

REDACTIE

Mark Beunderman, Esther Gaarlandt, Vanessa Lamsvelt, Martin Mevius, Jan Middendorp.

REDACTIEADRES

@europa, Prinsengracht 1, 1015 DK Amsterdam, Nederland
telefoon: 020-520.52.85, fax: 020-884.78.80,

www.ateuropa.nl

AANMELDEN

Aanmelden voor een gratis mailabonnement kan door een mailtje te sturen naar info@ateuropa.nl.

column Labour en de Euro

De invoering van Eurobiljetten en -munten in januari zal een monumentaal ogenblik zijn voor de twaalf leden van de Eurozone. Het zal ook met scherpe belangstelling worden gadeslagen door diegenen die er buiten blijven, niet in het minst door Groot-Brittannië. Want als er een ding is waarover Britse voor- en tegenstanders van monetaire unie het eens zijn, dan is het dat het besluit al of niet mee te doen het beslissende moment zal zijn van New Labour's tweede regeringstermijn.

Niemand twijfelt eraan wat Blair wil. Het geloof dat het lot van Groot-Brittannië in het hart van Europa ligt is een van zijn politieke basisovertuigingen. Hij weet dat zijn visie onbereikbaar zal zijn zo lang Groot-Brittannië afstand blijft houden van wat de kern van het Europese project is geworden. De toespraken van Blair bevatten herhaaldelijke verwijzingen naar de prijs die Groot-Brittannië betaalde voor het buiten de EEG blijven toen die in 1957 werd opgericht, samen met waarschuwingen dat we die zelfde fout niet nogmaals moeten maken. De boodschap is impliciet, maar niettemin helder.

Het besluit een referendum te houden zal niet, zoals Tony Blair beweert, uiteindelijk afhangen van economische factoren. De belangrijkste obstakels voor zijn ambitie zijn politiek: de ingebakken vijandigheid van Britse publieke opinie en de scepsis van zijn minister van Financiën, Gordon Brown.

Opinieonderzoek blijven meerderheden van zesenzestig tot vijfenzeventig procent tegen lidmaatschap registreren. Blair heeft altijd geloofd dat deze oppositie, weliswaar breed, maar ondiep is, en te overkomen is, zoals bij het referendum van 1975 voor EEG-lidmaatschap het geval was. Hij hoopt dat de invoering van biljetten en munten het al tijdverbreide geloof zal versterken dat de Euro blijvend en Brits lidmaatschap onvermijdelijk is. Een succesvolle uitkomst van de top in Barcelona, die volgend voorjaar gehouden wordt, zal hem toestaan te betogen dat Britse ideeën over economische hervorming serieus genomen worden. Als de publieke opinie milder wordt, staat de weg vrij voor een intensieve campagne en een referendum in de herfst van volgend jaar of, op zijn laatst, de lente van 2003.

Zelfs als dit gebeurt lijkt het onwaarschijnlijk dat de meerderheid al voor een formele campagne het lidmaatschap van de Euro zal ondersteunen. Een referendum uitroepen behelst het soort politieke risico dat Tony Blair nooit eerder bereid is geweest te nemen. Toch kan dit nog blijken het makkelijkste deel te zijn.

Groot-Brittannië hanteert vijf criteria waaraan de economie moet voldoen voordat het land zich kan aansluiten bij de Euro. Als de persoon die verantwoordelijk is voor het beoordelen van die vijf criteria heeft Gordon Brown in de praktijk een veto over lidmaatschap van de Euro. De kleinste hint dat hij twijfels heeft zal genoeg zijn om een poging tot een referendum

te saboteren. In de eerste regeringstermijn was zijn argument voor het afwijzen van de Euro de noodzaak te concentreren op het veilig stellen van Labour's historische tweede verkiezingsoverwinning. In de tweede termijn, kunnen meer persoonlijke motieven onderscheiden worden.

Ofschoon hij in 1994 opzij stapte om Tony Blair het leiderschap van Labour te laten, heeft Brown nooit zijn ambitie voor de toppositie opgegeven. Hij weet dat de kracht van zijn claim om Blair op te volgen afhangt van zijn reputatie van goed economisch management. Hij maakt zich zorgen dat die gecompromitteerd kan worden door een poging nog in deze kabinetsperiode lid te worden van de Euro. Een scherpe devaluatie van de pond, waarvan alle commentatoren geloven dat die nodig zal zijn, zou de inflatie kunnen opstoken, de rentevoet omhoog kunnen dwingen, en zijn voorzichtig beraamde plannen in de war kunnen schoppen.

De grondslagen van het interne debat dat zal bepalen of Groot-Brittannië lid zal worden van de Euro zijn dus gevormd: wat centraal staat in de ambities van de minister-president, wordt door de minister van financiën gezien als een obstakel voor die van hemzelf. Van deze relatie hangt de belangrijkste politieke beslissing in een generatie af.

David Clark was Bijzonder Adviseur van Robin Cook, minister van Buitenlandse Zaken van Groot-Brittannië van 1997 tot 2001. Tegenwoordig is hij freelance journalist.